



Wspieranie rozwoju dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Nie osądzaj każdego dnia przez żniwa, które zbierasz, ale przez nasiona, które sadzisz.

Robert Louis Stevenson

Opr. Monika Majkowska

Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych

- Każde dziecko wymaga indywidualnego podejścia i wsparcia w radzeniu sobie z trudnościami i doskonaleniu swoich umiejętności. Jednak szczególnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej potrzebuje uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Działania wspierające nauczycieli i specjalistów pozwalają mu lepiej się rozwijać i osiągać sukcesy.

Uczeń ze spe czyli kto?

- Terminu: **specjalne potrzeby edukacyjne (SPE)** użyto po raz pierwszy około pół wieku temu. Do **uczniów o takich potrzebach należą zarówno dzieci mające trudności w uczeniu się** (z powodu obniżonej sprawności intelektualnej, problemów zdrowotnych czy ograniczeń środowiskowych), **jak i bardzo zdolne**. I jedno, i drugie wymagają dostosowania metod nauczania do ich możliwości. Takie rozumienie specjalnych potrzeb sprzyja wyrównywaniu szans edukacyjnych wszystkich uczniów.





Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 roku w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach określa zasady objęcia uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

- **Pomoc ta ma polegać na rozpoznawaniu i zaspokajaniu ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych i czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie uczniów w szkole.**

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Specjalne trudności w uczeniu się

odnoszą się do uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi o różnej etiologii, którzy wymagają specjalnego organizowania procesu edukacyjnego. Do grupy tej zaliczamy: dzieci niewidome, niedowidzące, niesłyszące, niedosłyszące, z chorobą przewlekłą, z zaburzeniami psychicznymi, z niepełnosprawnością ruchową, z niepełnosprawnością intelektualną, z autyzmem w tym Zespołem Asperger, uczniów niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem oraz uzależnionych i z zaburzeniami zachowania.

Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Specyficzne trudności w uczeniu się

odnoszą się do uczniów w normie intelektualnej, charakteryzujących się specyficznym funkcjonowaniem poznawczo-percepcyjnym, co stanowi przyczynę trudności w uczeniu się. Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi to taki, którego potrzeby wynikają z zaburzeń lub deficytów rozwojowych, u podstaw których leżą trudności w nabywaniu wiedzy i umiejętności, ale także taki, którego potrzeby wynikają z wysokiego potencjału intelektualnego, ciekawości świata, szeroko pojętych zainteresowań ogólnych lub ściśle określonych, rozwiniętych umiejętności poznawczych.

Czy to jak traktuję dziecko służyłoby mnie jako dziecku?

- *Pomyśl o swojej największej trudności lub ograniczeniu, czymkolwiek by nie były (czymś akademickim lub nieakademickim). Teraz wyobraź sobie, że zostałeś w tym obszarze przetestowany, stwierdzono twoje braki, i że następnie skierowano cię na specjalny program, w którym większość czasu musiałeś poświęcić temu właśnie obszarowi. Mało radosna wizja, nieprawdaż? Lecz właśnie to jest codziennym udziałem wielu dzieci w edukacji specjalnej (Armstrong, 2012).*

ABY RÓŻNORODNOŚĆ GRUPY CZYNIĆ JEJ SIŁĄ



Zamiast koncentrować wszystkie nasze wysiłki na przerobieniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na bardziej „normalnych” – proponuję, abyśmy więcej uwagi poświęcili akceptacji i celebrowaniu ich odmienności.

Thomas Armstrong

Wsparcie dziecka ze SPE- co jest kluczem?

We wsparciu ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi najważniejsze jest, aby pomóc uczniowi odkryć i rozwijać jego MOCNE strony i zainteresowania, a następnie stworzyć okazje, przestrzeń i czas do ich pielęgnowania oraz tak prowadzić terapię pedagogiczną, aby korzystała z tych uczniowskich mocnych stron i zainteresowań – tak w treści, jak i w formie.

Typ inkluzyjny (włączający)

to jeden z typów kształcenia dzieci ze specjalnymi potrzebami, kierujący się zasadą maksymalnej redukcji zakresu pomocy specjalnej — sięga się po nią w ostateczności.

W procesie edukacji wykorzystuje się wybrane rozwiązania specjalne, korzysta się z pomocy i doświadczenia specjalistów, w tym pedagogów specjalnych, oraz dokonuje się modyfikacji programów szkolnych.



To zdjęcie, autor: Nieznany autor, licencja: CC BY



- Typ inkluzyjny jest szansą tworzenia empatycznego i odpowiedzialnego społeczeństwa, w którym wszyscy będą mogli żyć i realizować się na równych prawach z poszanowaniem indywidualności i autonomii.

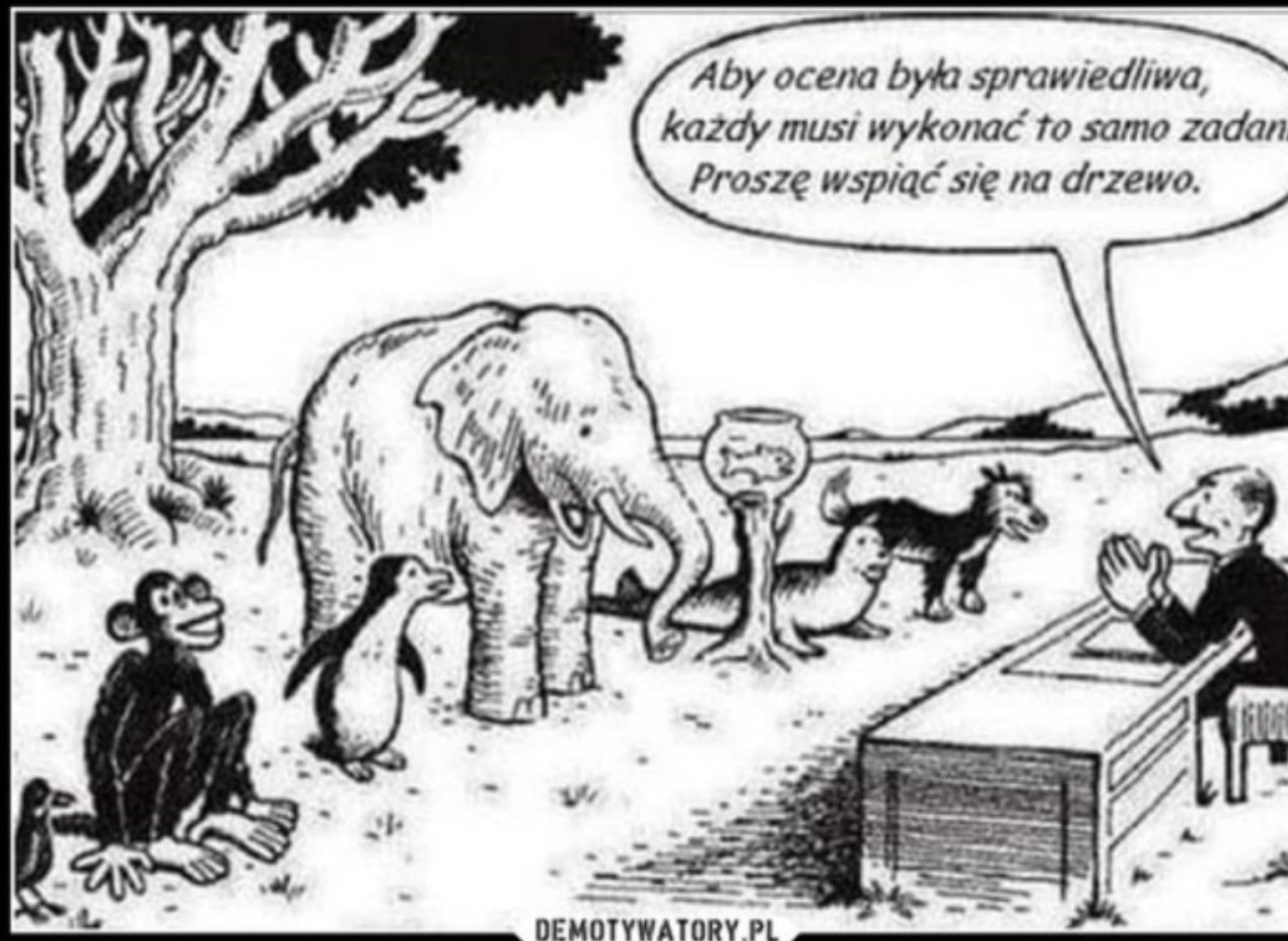
Inkluzja

Edukacja inkluzyjna (włączająca) dąży do równości oraz prawa wszystkich dzieci do rozwoju i kontaktów rówieśniczych. Wszystkie dzieci mają mieć możliwość uczenia się razem, a przede wszystkim te, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, mają być włączane do „normalnego” życia oraz nawiązywania kontaktów i współdziałania w grupie społecznej, najpierw przedszkolnej, później szkolnej. Tak tworzona i kształtowana społeczność pozwoli uczyć emocjonalnej wrażliwości oraz odpowiedzialności za drugiego, okazywania innym życzliwości i wsparcia.



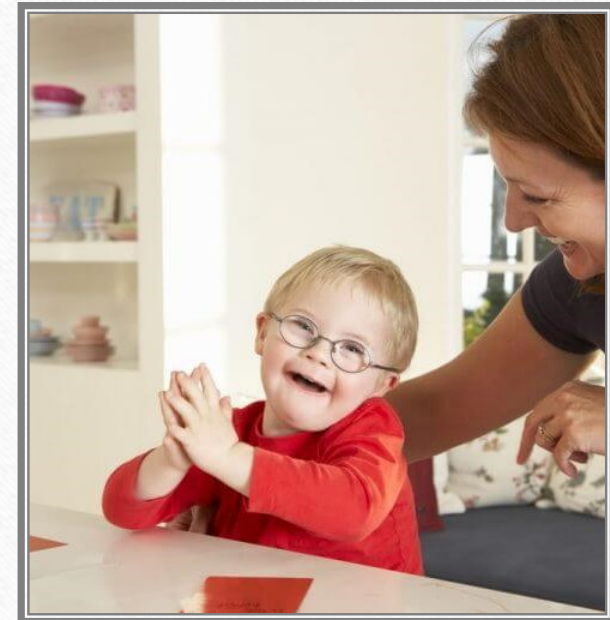
Podejście segregacyjne	Podejście integracyjne	Podejście włączające
Edukacja dla niektórych	Edukacja dla prawie wszystkich	Edukacja dla wszystkich
koncentracja na przedmiocie nauczania	Koncentracja na uczniu	Koncentracja na klasie
Jednakowy program dla wszystkich uczniów	Indywidualny program nauczania dla uczniów niepełnosprawnych	Strategie nauczania dla nauczycieli
Nacisk na nauczanie	Nacisk na nauczanie i uczenie się	Nacisk na uczenie się i wspólne rozwiązywanie problemów
Podejście diagnostyczne skupione na deficytach	Podejście poszukujące słabych i mocnych stron ucznia	Podejście holistyczne skupione na możliwościach
Umieszczenie ucznia w placówce segregacyjnej	Umieszczenie ucznia w odpowiednim programie	Adaptacja warunków panujących w klasie szkolnej
Nauczyciel bezradny bez specjalisty	Nauczyciel współpracuje ze specjalistą	Nauczyciel staje się specjalistą, bierze odpowiedzialność za wszystkie dzieci

Jak organizować zatem
edukację w rzeczywistości
różnych potrzeb i
możliwości?
Czy sprawiedliwie znaczy
po równo?



Co z tą inkluzją?

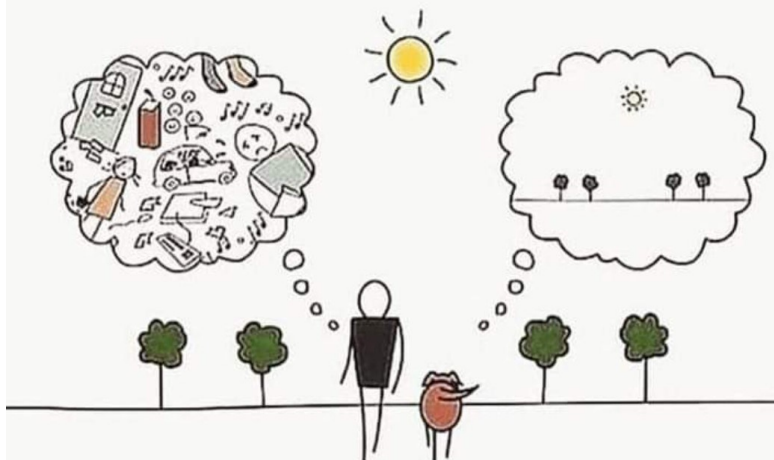
- Przedszkola, szkoły i placówki polskiego systemu oświaty zapewniają uczęszczającym do nich dzieciom i młodzieży
 - dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów;
 - dostęp do pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
 - możliwość korzystania ze specjalnych form pracy dydaktycznej.





Pomoc psychologiczno-
pedagogiczną organizuje dyrektor
zgodnie ze zdiagnozowanymi,
potrzebami dzieci i młodzieży.

Mind full vs Mindful



Learn to be present
and enjoy the moment.

Rozpoznanie potrzeb
wyznacza kierunki
organizacji pomocy
psychologiczno-
pedagogicznej



Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega na:

- rozpoznawaniu oraz zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia;
- rozpoznawaniu indywidualnych ~~możliwości psychofizycznych~~ ucznia warunkujących funkcjonowanie;
- rozpoznawaniu czynników środowiskowych wpływających na jego funkcjonowanie w przedszkolu, szkole i placówce;

Celem udzielanej pomocy jest:

- wspieranie potencjału rozwojowego ucznia;
- stwarzanie warunków do aktywnego i ~~pełnego uczestnictwa ucznia w życiu~~ przedszkola, szkoły i placówki;
- stwarzanie warunków do aktywnego i pełnego uczestnictwa ucznia w środowisku społecznym;



Pomoc udzielana jest z inicjatywy:

- ucznia lub rodziców ucznia, asystenta rodziny, kuratora sądowego,
 - dyrektora, nauczyciela, wychowawcy grupy wychowawczej, specjalisty lub pomocy nauczyciela, asystenta nauczyciela, asystenta wychowawcy świetlicy,
-
- pielęgniarki lub higienistki szkolnej,
 - poradni,
 - pracownika socjalnego,
 - organizacji pozarządowej, innej instytucji lub podmiotu działających na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.



Pomocy uczniom/wychowankom udzielają nauczyciele/ wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści zatrudnieni w przedszkolu, szkole, placówce.



Nauczyciele oraz wychowawcy grup wychowawczych udzielają pomocy:

- samodzielnie, w trakcie bieżącej pracy z uczniem/wychowankiem,
- przez zintegrowane działania nauczycieli, wychowawców i specjalistów.

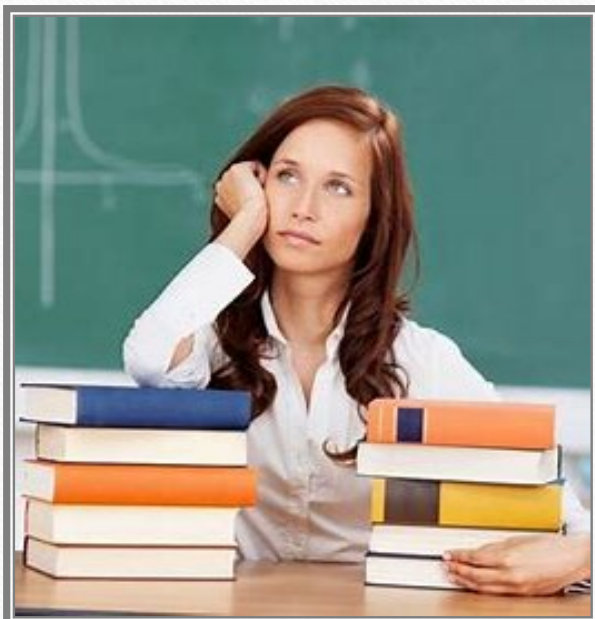
Pomoc może być udzielana w formie:

- zajęć rozwijających uzdolnienia dla uczniów szczególnie uzdolnionych – w grupach liczących do 8 uczestników;
- zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, w celu podnoszenia efektywności uczenia się uczniów (dotyczy szkół dla dzieci i młodzieży oraz placówek);

Pomocy uczniom/wychowankom udzielają nauczyciele/ wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści zatrudnieni w przedszkolu, szkole, placówce.



- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce, w tym w spełnieniu wymagań edukacyjnych – w grupie liczącej do 8 uczestników (dotyczy tylko szkół dla dzieci i młodzieży);
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia lub zindywidualizowanej ścieżki realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla uczniów, którzy wymagają dostosowania organizacji procesu nauczania ze względu na trudności w funkcjonowaniu, oraz brak możliwości realizowania

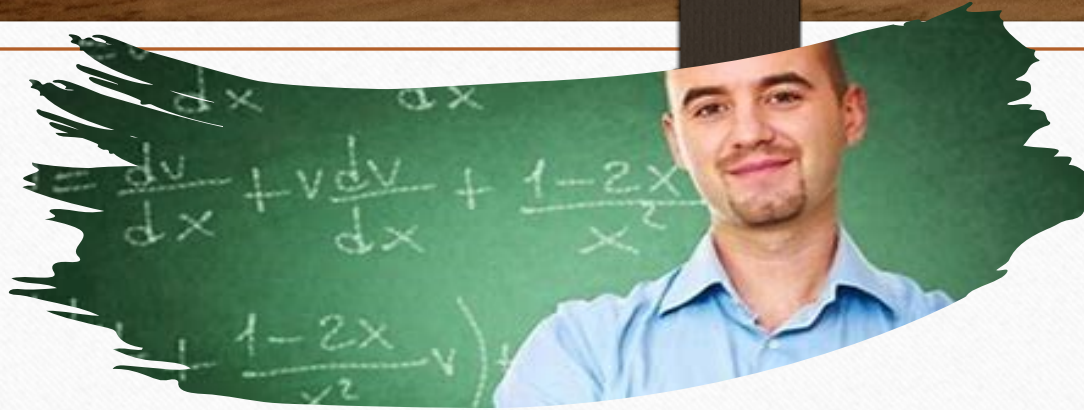


W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego planowanie i koordynowanie udzielania pomocy w przedszkolu, szkole lub placówce jest zadaniem zespołu, który w indywidualnym programie edukacyjno-terapeutycznym (IPET) ustala dla ucznia/wychowanka formy i okres udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane.

Zespół ten tworzą nauczyciele i specjaliści, prowadzący zajęcia z uczniem.

Pracę zespołu koordynuje
odpowiednio
wychowawca oddziału lub
wychowawca grupy
wychowawczej,
do której uczęszcza uczeń lub
osoba do tego upoważniona
przez dyrektora.





Zespół, co najmniej dwa razy w roku szkolnym, dokonuje okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia/wychowanka, uwzględniając ocenę efektywności IPET w pełnym jego zakresie (obejmując całą strukturę tego programu), a więc również efekty pomocy udzielanej temu uczniowi/wychowankowi i w razie niewystarczającej skuteczności pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dokonuje modyfikacji programu w tym zakresie.

Nauczyciele posiadający kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej są zatrudniani dodatkowo w przedszkolach, szkołach innych formach wychowania przedszkolnego w celu współorganizowania:



- kształcenia specjalnego w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, szkołach lub oddziałach – integracyjnych,
- kształcenia uczniów niepełnosprawnych w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, innych formach wychowania przedszkolnego.

Wykonują oni następujące zadania:



- prowadzą, wspólnie z innymi nauczycielami wyznaczone (przez dyrektora przedszkola, szkoły lub osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego) zajęcia edukacyjne oraz realizują wyznaczone zintegrowane działania i zajęcia we współpracy z innymi nauczycielami, specjalistami i wychowawcami grup wychowawczych, które zostały określone w IPET;
- prowadzą wspólnie z innymi nauczycielami, specjalistami i wychowawcami grup wychowawczych pracę wychowawczą z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- uczestniczą, w miarę potrzeb, w wyznaczonych (przez dyrektora przedszkola, szkoły oraz osobę kierującą inną formą wychowania przedszkolnego) zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez innych nauczycieli oraz w zintegrowanych działaniach i zajęciach, określonych w IPET – realizowanych przez nauczycieli specjalistów i wychowawców grup wychowawczych;

Zadania współorganizatora kształcenia specjalnego:

- udzielają pomocy nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne oraz nauczycielom, specjalistom i wychowawcom grup wychowawczych – realizującym zintegrowane działania i zajęcia określone w programie – w doborze form i metod pracy z uczniami niepełnosprawnymi, niedostosowanymi społecznie oraz zagrożonymi niedostosowaniem społecznym;
- prowadzą inne zajęcia, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów – w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne, socjoterapeutyczne;
- przekazują nauczycielowi prowadzącemu dane zajęcia edukacyjne opinię przy ustalaniu przez niego śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej;
- uwzględniają wpływ zaburzeń lub dysfunkcji rozwojowych na zachowanie ucznia przy ustalaniu opinii do oceny klasyfikacyjnej zachowania.



Współorganizator kształcenia specjalnego powinien:

- umieć rozpoznać potrzeby rozwojowe i edukacyjne dziecka/ucznia,
- znać jego indywidualne wzory zachowań,
- odpowiednio nawiązać relacje i kierować jego uwagę,
- właściwie reagować na jego zachowanie, czasem je uprzedzać, przeciwdziałać zachowaniom trudnym,
- właściwie organizować przestrzeń, która będzie sprzyjała współpracy, efektywnemu uczeniu się oraz koncentracji uwagi,
- aktywnie uczestniczyć w opracowaniu IPET oraz wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia,



współorganizator kształcenia specjalnego powinien:

- współpracować z rodziną, budować porozumienie, wymieniać z rodzicami informacje mające na celu ujednoczenie oddziaływań wychowawczych,
- udzielać pomocy innym nauczycielom realizującym obowiązkowe zajęcia edukacyjne,
 - udzielać pomocy dzieciom/uczniom w zakresie wykonywania nowych dla nich czynności, zadań,
- utrwalać u dziecka/ucznia pożądane zachowania i umiejętności oraz wycofywać się z ich wspomagania w momencie, gdy następuje ich interioryzacja.



Armstrong sugeruje siedem sposobów tworzenia nisz edukacyjnych odpowiednich dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Nauczyciel może to zrobić:

- pomagając uczniowi odkryć i uświadomić sobie własne atuty – mocne strony;
- sugerując strategie uczenia się, które bazują na tych atutach;
- stosując edukacyjne planowanie włączające i technologie wspomagające;
- pokazując uczniowi pozytywnych bohaterów: osoby, które zmagają się z podobnymi trudnościami i pokonały je, odnosząc życiowy sukces;
- sugerując uczniowi możliwe ścieżki kariery, zgodne z jego mocnymi stronami i pozwalające skompensować trudności;
- wprowadzając modyfikacje w fizycznym środowisku ucznia, ułatwiające mu funkcjonowanie;
- budując społeczną sieć wsparcia – rozmawiając z osobami ważnymi w życiu ucznia (rodzicami, innymi nauczycielami itd.), tak aby wspólnie znaleźć rozwiązania pojawiających się problemów.

Jak rozwijać samoocenę i pewność siebie u dziecka

Chwal i doceniaj osiągnięcia

Dzieci, które nie mają dużo pewności siebie, skupiają się wyłącznie na negatywnych aspektach tego, co robią. Postaraj się pochwalić i docenić dzieci, gdy robią coś poprawnie, zarówno „na osobności”, jak i przed rówieśnikami. Konkretne pochwały pomagają dzieciom wiedzieć, że zwracasz uwagę na ich osiągnięcia.

Wsparcie emocjonalne i zachęta to proste i bardzo skuteczne sposoby promowania samooceny i odporności. Konsekwentnie staraj się skoncentrować bardziej na pozytywach dzieci niż na ich negatywach – i wesprzeć to słowami i czynami wsparcia. Nie muszą to być wielkie gesty: samo napisanie małej notatki na papierze dziecko chwalącej jej wysiłek może zwiększyć jego motywację i poczucie własnej wartości. Te małe zachęty są szczególnie ważne dla uczniów z grup ryzyka lub uczniów niepełnosprawnych, którzy mogą czuć się zniechęceni, gdy ich postępy są powolne.



Stwórz realistyczne oczekiwania

Bądź realistą, jeśli chodzi o to, co mogą osiągnąć twoi podopieczni. Chociaż byłoby miło widzieć, jak każdy osiąga wysokie wyniki powyżej normy, dla niektórych jest to po prostu nieosiągalne. Poproś dzieci, aby stworzyły własny zestaw celów i rzeczy, które chcieliby osiągnąć w ciągu roku szkolnego, a następnie usiedli i przejrzyli z nimi swoje listy. Wyznaczanie dzieciom możliwych do wykonania i rozsądnych celów może pomóc im zobaczyć, jak bardzo ewoluują. Spróbuj zróżnicować i zindywidualizować swoje nauczanie tworząc cele, które reprezentują każdą dzieckę w Twoim zespole.



- Nie porównuję dziecka z innym dzieckiem, ale każde dziecko z nim samym
- Jan Henryk Pestalozzi

Pomóż uczniom ustanowić samodyscyplinę

Dzieci, które mają problemy z rozwijaniem samodyscypliny, mają również więcej problemów z rozwijaniem poczucia własnej wartości i motywacji. Są to dzieci, które „działają, zanim pomyślą” i często wyrażają sprzeciw wobec ograniczeń i zasad. Aby zwiększyć zrozumienie potrzeby zasad i motywację do ich przestrzegania – zaangażuj uczniów w proces ustalania zasad obowiązujących w klasie. Na początku roku możesz zapytać swoich uczniów:

1. Jakich zasad, ich zdaniem, muszą przestrzegać zarówno dzieci, jak i nauczyciele, aby zajęcia przebiegały sprawnie?
2. Jaki jest najlepszy sposób na zapamiętanie tych zasad, aby nauczyciele nie przypominali ich im ciągle?
3. Jakie powinny być konsekwencje, jeśli ktoś (w tym nauczyciel) zapomni o regule.

Współtworzenie społeczności

- Kiedy uczniowie pomagają tworzyć zasady, są bardziej skłonni do ich zapamiętania i przestrzegania.
- (Nie oznacza to, że **WSZYSTKIE** zasady obowiązujące w grupie podlegają negocjacji. Musisz na przykład ustalić kilka podstawowych zasad bezpieczeństwa).
Kiedy dzieci łamią ustalone zasady, wypróbuj ćwiczenia, które pomogą im zastanowić się nad swoim zachowaniem i jego wpływem na innych.



Nie porównuj jednego dziecka z drugim

Twoi podopieczni mają swoje własne unikalne mocne strony, talenty i potrzeby. Zaakceptuj, że niektórzy będą mieli mocne strony, których nie mają inni i nie traktuj ich jako jednorodnej grupy. Zróżnicowane uczenie się może pomóc dzieciom określić, w jaki sposób najlepiej się uczą. Zwróć uwagę na różne mocne strony i style uczenia się swoich podopiecznych i stwórz środowisko, które sprzyja wyjątkowym umiejętnościom poszczególnych dzieci.

Zwiększ poczucia własności – decyzyjności wychowanków



Bardzo kuszące jest rozwiązywanie problemów dzieci poprzez mówienie im, co mają robić, ale jeszcze lepiej jest dać im możliwość samodzielnego rozwiązywania problemów. Kiedy dzieci wierzą, że mają pewien stopień kontroli nad swoim życiem, może to znacznie zwiększyć ich samoocenę i odporność. Wzmocnij poczucie własności, mocy sprawczej i kontroli swoich wychowanków, zapewniając im możliwości podejmowania decyzji, od wybierania zadań domowych po burzę mózgow nad rozwiązaniami problemów grupowych. Na przykład, jeśli Twoja grupa ma ciągły problem z dziećmi, którzy żartują sobie nawzajem, wypróbuj to podejście zamiast ciągłych przypomnień słownych:

1. Zapytaj dzieci, czy uważają, że dokuczanie w ich grupie jest problemem (jeśli dzieci zaprzeczają, użyj przykładu z życia grupy, aby przedyskutować, dlaczego i jak wyśmiewanie innych zakłóca pozytywne środowisko)
2. Poproś dzieci, aby zastanowili się nad możliwymi rozwiązaniami problemu
3. Spróbuj rozwiązania, które wydaje się najbardziej skuteczne

PO MOC, a nie PRZEZ MOC nauczyciela

Zachęcanie uczniów do samodzielnego rozwiązywania problemów nie oznacza, że nie należy oferować wskazówek (lub interweniować w prawdziwym kryzysie). Często jednak rozwiązania wymyślone przez samych uczniów przynoszą większe sukcesy niż te przekazywane przez dorosłych.

Aktywne angażowanie uczniów pomaga im czuć się odpowiedzialnym za decyzje oraz wzmacnia ich poczucie własności i upodmiotowienia – tak ważne składniki odporności i poczucia własnej wartości.



Naucz dzieci radzić sobie z błędami i porażkami

Strach przed porażką to potężna rzecz. Większość ludzi martwi się popełnianiem błędów i wyglądem głupio przed innymi. Nie pozwól, aby strach przed błędami i porażkami wpłynął na sukces dzieci – interweniuj wcześnie, przedstawiając je jako doświadczenia edukacyjne.

Na początku roku szkolnego zapytaj swoją klasę: „Kto czuje, że w tym roku popełni błąd lub czegoś nie zrozumiał?” Podnieś od razu własną rękę, a następnie rozpocznij dyskusję o tym, jak strach przed popełnieniem błędów może wpływać na naukę. Zaangażuj grupę w rozwiązywanie problemów, pytając, co możesz zrobić jako nauczyciel i co oni mogą zrobić jako członkowie klasy, aby zminimalizować strach przed porażką. Wyjaśnij dzieciom, że błędy, pomyłki, problemy ze zrozumieniem materiału to normalna rzecz i że twoją rolą jest pomóc im w nauce.

Akceptuj uczniów takimi, jakimi są

Każde dziecko jest wyjątkowe, ale czasami nawet nauczyciele, którzy zdają sobie z tego sprawę, mogą nadal traktować swoich wychowanków tak, jakby stanowili jednorodną grupę. Kiedy dzieci są w środowisku uczenia się, w którym wszyscy są traktowani tak samo w imię „sprawiedliwości”, może to mieć bardzo negatywny wpływ na poczucie własnej wartości. Dzieci, których potrzeby nie są zaspokajane, mogą zacząć czuć, że nie są mile widziani lub że rozczarowują nauczyciela, nie spełniając jego oczekiwań.



Pokazywanie uczniowi pozytywnych bohaterów:

- Nauczyciel może pokazać dzieciom pozytywnych bohaterów, czyli osoby, które zmagają się z podobnymi trudnościami i pokonały je, odnosząc życiowy sukces. Dzięki temu dzieci będą mieli wzór do naśladowania i będą bardziej skłonni do wykorzystywania swoich mocnych stron.

Wprowadzanie modyfikacji w fizycznym środowisku ucznia:

Nauczyciel może wprowadzać modyfikacje w fizycznym środowisku ucznia, które ułatwią mu funkcjonowanie.

Budowanie społecznej sieci wsparcia:

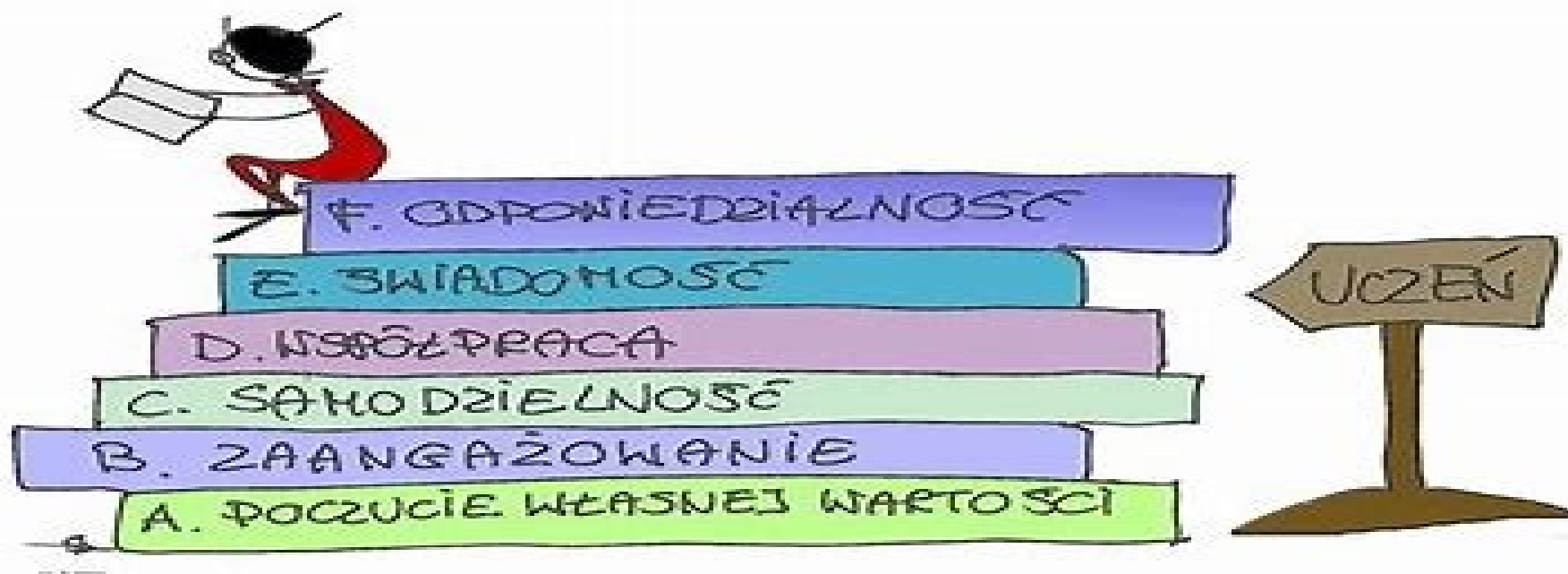
Nauczyciel może budować społeczną sieć wsparcia, rozmawiając z osobami ważnymi w życiu ucznia (rodzicami, innymi nauczycielami itd.), tak aby wspólnie znaleźć rozwiązania pojawiających się problemów.

Różnorodność to siła

Wszystkie siedem sposobów służy jednemu – stworzeniu środowiska, w którym słabości, deficyty czy trudności danego ucznia będą ograniczać jego rozwój w jak najmniejszym stopniu.



Jak przygotować dziecko do planowania swojego sukcesu edukacyjnego



Jak kształtować właściwą ocenę możliwości?

- Pokaż uczniowi co potrafi i wskaż sposoby poszerzenia jego umiejętności





CEL LEKCJI



POMYSŁOWY
zaciekawia
w języku ucznia

OK

Ocenianie Kształtujące

INFORMACJA ZWROTNA

- ++ ROBIĘ DOBRZE
- POPEŁNIAM BŁĘDY
- ▲ WIEM, GDZIE SZUKAĆ
- Δ WIEM, JAK POPRAWIĆ

NACOBIEZU

WIEM ZNAM
POTRAFIĘ
ROZUMIEM ZNAJDĘ
KRYTERIA SUKCESU

OCENA KOLEŻEŃSKA



SAMOOCENA

WIEM
NAD
CZYM
MUSZĘ
PRACOWAĆ

Jak prowadzić obserwację pedagogiczną

Czym gorączka, kaszel, wymioty dla lekarza,
tym uśmiech, łza, rumieniec dla wychowawcy.

Nie ma objawu bez znaczenia.
Trzeba notować i zastanawiać się nad wszystkim,
odrzucać co przypadkowe,
łączyć co pokrewne, szukać kierujących praw..”

Janusz Korczak



Zgodnie z rozporządzeniem ocena powinna dotyczyć:



- indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień dziecka;
- potrzeb, rozpiętości i charakteru wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów, asystentów lub pomocy nauczyciela;
- przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu ucznia, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie i uczestnictwo dziecka w życiu przedszkolnym;

Zgodnie z rozporządzeniem ocena powinna dotyczyć:



- przyczyn niepowodzeń czy trudności ucznia realizującego wybrane zajęcia wychowania przedszkolnego indywidualnie lub w grupie liczącej do 5 uczniów, zgodnie ze wskazaniem zawartym w programie;
- przyczyn napotykaných trudności w zakresie włączenia ucznia w zajęcia realizowane wspólnie z oddziałem przedszkolnym;
- przyczyn trudności w przypadku innej formy wychowania przedszkolnego wspólnie z grupą;
- efektów działań podejmowanych w celu przezwyciężenia trudności lub niepowodzeń.

Jak prowadzić obserwację

Aby działania nauczycieli i specjalistów podejmowane w przedszkolach umożliwiały rzeczywistą ocenę funkcjonowania dziecka, potrzebne są narzędzia – czyli klucze, według których można prowadzić obserwację. Takim kluczem, stanowiącym punkt odniesienia, powinna być znajomość etapów rozwoju dziecka zdrowego.



Po co diagnoza?

Jeśli dziecko podczas zajęć przedszkolnych nie reaguje na polecenie, ma trudności z komunikacją, sytuacja taka może być następstwem fizjologicznego ubytku słuchu, skutkiem zaburzeń przetwarzania fonologicznego, ale także wynikiem aktywności siedzącego z dzieckiem malucha, który przez cały czas mówi coś koledze do ucha i absorbuje jego uwagę. Dlatego z punktu widzenia diagnozy, a potem udzielanej pomocy, ważne jest rozpoznawanie potrzeb dziecka w kontekście obserwowanych trudności.



Diagnoza szansą na progres



Przedszkole jest naturalnym środowiskiem, które gromadzi w jednym miejscu dzieci z różnymi potrzebami. Każde dziecko jest inne, każde ma swoje mocne i słabe strony oraz wyróżniające cechy osobowe. Zadaniem przedszkola jest zatem takie wspieranie podopiecznych, w wyniku którego następuje rozpoznanie i uwzględnienie ich indywidualnych predyspozycji. Ważne jest, by w wyniku diagnozy każde dziecko mogło realizować cele edukacyjne i przekraczać kolejne progi rozwojowe w istniejących warunkach zarówno zewnętrznych, jak i tkwiących w dziecku.

Rola obserwacji nauczycielskiej

Najprostszą i najefektywniejszą metodą jest obserwacja nauczycielska, czyli świadome, planowe i celowe postrzeganie zachowania dziecka w kontekście danej sytuacji.

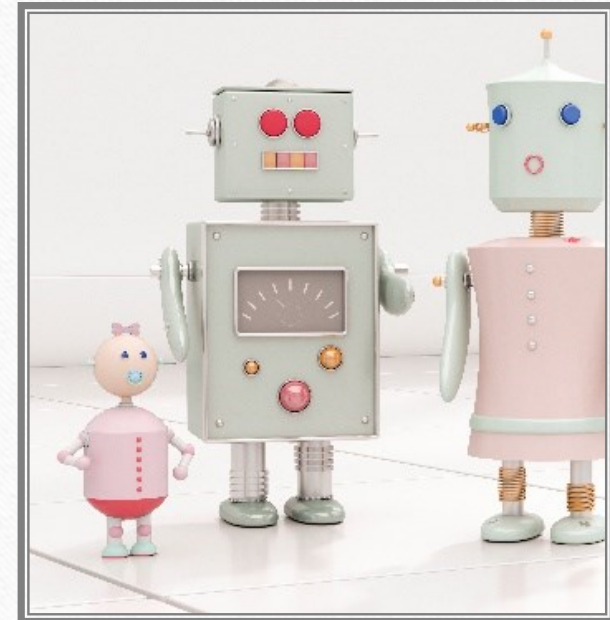
W praktyce obserwacja nauczycielska polega na zamierzonej i intencjonalnej analizie i ocenie funkcjonowania dziecka podczas jego pobytu w przedszkolu – w trakcie zajęć z całą grupą, w czasie zabaw, podczas czynności samoobsługowych itp.

W ten sposób nauczyciele gromadzą jak najwięcej danych – i mogą to być nauczycielskie spostrzeżenia, wnioski, informacje o deficytach, mocnych stronach, potencjale, zainteresowaniach.



Rodzina jako źródło wiedzy o dziecku

- Innym istotnym, a nawet niezastąpionym źródłem wiedzy o dziecku, są jego rodzice, udzielający informacji w czasie rozmów indywidualnych z nauczycielem lub poprzez specjalnie przygotowane ankiety dotyczące dziecka.



**„Wielkim kunsztem wykazuje się nauczyciel, który potrafi sprawić,
że twórcze wyrażanie siebie i nabywanie wiedzy staje się źródłem
radości.” – Albert Einstein**

Dziękuję

Monika Majkowska

majkowskamo@gmail.com